

Rozhýbaný kraj

September / 2019

Bude v kraji aquapark?

Košický samosprávny kraj začal práce na realizácii geotermálneho vrtu pri Čižaticiach. Voda pod povrchom by sa mala dať využiť na prevádzku aquaparku.

Košické letecké dni 2019

Košický samosprávny kraj pozýva na najväčšiu leteckú udalosť roka. Vychutnajte si vzdušnú akrobáciu pilotov, armádne helikoptéry, aj historické stroje.

Náš spoločný maratón

Poznáte to. Vychádzajúce slnko, chladný vzduch, stuhnuté svaly. To sú moje rána v tieto dni a predsa sú niečím výnimočné. Obúvam si bežecké topánky a prebehnem prebúdajúce sa Košice. Zadychčím sa, niekedy poriadne, ale aj tak idem na úrad plný energie. Minulý rok som išiel v štafete, tento rok chcem skúsiť polmaratón. Ciele si treba posúvať.

Ak ste posledných sto rokov žili u nás na východe, viete, o čom je reč. Medzinárodný maratón mieru patrí ku Košiciam ako Krásna Hôrka, Zemplínska šírava alebo Tokaj k našej župe. Tento október najstarší európsky maratón zaknihuje svoj 96. ročník. Košice budú opäť na mape sveta.

Maratón mám rád nielen preto, že ukazuje našu východniarsku tradíciu a pohostinnosť.

Jeho nápevom je rozhýbavanie - svalov, tela, vlastných limitov. Presne ako to moje ráno pri tréningu. Ako viete, s rozhýbaním kraja som sa uchádzal o Vašu dôveru. Presne, ako si každý deň pridávam ďalšie metre, aj v županskom úrade rozhýbavame stále viac.

V tomto čísle sa dočítate ako sme rozhýbali opravy ciest, na ktoré sa v našom kraji dlho kašľalo. Už teraz v lete sme prekonal rekord za rovnaké obdobie z minulého roka. Začína školský rok, tak sme rozhýbali opravy školských budov a zariadení, ktoré patria župe. Chceme rozhýbať aj budúci aquapark. Máme tu vzácnu voľbu a je škoda ju nevyužiť v prospech nás všetkých.

Držme palce slávnym maratóncom, ale aj sebe. Bežíme na dlhé trate, ale zrýchľujeme.

Minulý rok som išiel v štafete, tento rok chcem skúsiť polmaratón. Ciele si treba posúvať.

Rastislav Trnka

predseda KSK
rastislav.trnka@vucke.sk

Obsah

Školy v novom šate

Peter Gombita

Kňaz, riaditeľ útulku pre bezdomovcov, vášnivý bežec. Taký je Peter Gombita. Aj tento rok sa chystá na Medzinárodný maratón mieru, no, ako prezradil, po 60-tke už nebehá len pre výsledok či pre zdravie, ale aj pre krásu...

str. 3 - 4

Počas letných prázdnin sa zo župných škôl ozýval čulý stavebný ruch. Žiaci sa v septembri mohli tešiť na nové telocvične, jedálne, či laboratóriá. Vynovili sme 19 budov, na čo sme z krajskej kasy použili dokopy 415-tisíc eur. Na niektorých stredných školách pribudli aj viacúčelové ihriská.

str. 5

Prvé protikorupčné opatrenia

Na základe odporúčaní Transparency International prijíma kraj prvé protikorupčné opatrenia. Ako prvý samosprávny kraj budeme mať upravené podmienky konania referenda. Župa tiež bude mať po rokoch jasné pravidlá etiky, ktoré upravujú prijímanie darov, konflikt záujmov či zneužitie postavenia volených predstaviteľov KSK a zamestnancov v zriaďovateľských organizáciách.

str. 11

Rozhovo

s Petrom Gombitom

“**Najdôležitejšia je osobná pomoc ľudí.**”

Rímskokatolícky kňaz Peter Gombita, riaditeľ zariadenia pre bezdomovcov OÁZA - nádej pre nový život, n. o., ktorý absolvoval ultramaratón z Košíc do Vatikánu, ktorým upozorňoval na problémy chudoby, hovorí o práci s ľuďmi bez strechy nad hlavou a o svojej vášni pre beh.

Pri práci s bezdomovcami je veľmi dôležitá pomoc ostatných ľudí. Ako vidíte v priebehu rokov posun našej spoločnosti? Zvyšuje sa ochota pomáhať ľuďom v núdzi?

Ľudia nám už viac pomáhajú, než v minulosti. K takémuto posunu vo vedomí spoločnosti dochádza aj vďaka akciám, ktorými upozorňujeme na problémy chudoby. Vytvorili sme zmiešaný bežecký oddiel bezdomovcov a manažérov nášho zariadenia. Ja sám svojimi behmi vyzývam na podporu ľudí v núdzi. Ľudia začínajú postupne chápať, že tí, ktorí sú bez domova a trú biedu, sú jednými z nich a to, čo sa im stalo, sa môže stať komukoľvek.

Zatiaľ však často rezonujú názory, že bezdomovci si za svoju situáciu môžu sami. Nechcú pracovať, holdujú alkoholu...

Z mojich skúseností vyplýva, že viac ako polovica ľudí sa na ulici ocitne kvôli zlyhaniu štátu, podnikateľov, u ktorých sú zamestnaní, a situáciám, za ktoré nemôžu, no odštartujú špirálu problémov ústiacu do ich existenčných problémov. Napríklad niekoľko mesiacov nedostanú mzdu alebo sú im vyplácané len zálohové platby. Nevedia si nájsť prácu. Manželky a mamy im prestávajú tolerovať, že domov nenesú peniaze. Vyženu ich z domácnosti. Naraz nemajú nič. Rodinu, deti. K takýmto druhom problémov sa často začína pridružovať alkohol. Človek nevláda svoj život, začína piť a ocitá sa v začarovanom kruhu.

Koľko ľudí žije vo vašom zariadení a dokáže alebo chce pracovať?

U nás žije, v závislosti od ročného obdobia, v priemere 300 ľudí. Polovica z nich je úplne odkázaná na pomoc, nakoľko patria do domovov dôchodcov alebo na geriatriciu.

Z druhej polovice trpí väčšina nejakým mentálnym postihnutím. Mnohí z nich sa však nachádzajú v stave, že zatiaľ nedokážu alebo nechcú pracovať. Tí, ktorí môžu, no nechcú pracovať, odchádzajú počas dňa mimo zariadenia. Vracajú sa prespať, no každého kontrolujeme, či nepil alkohol. Mimochodom, nikto, kto žije u nás, alkohol piť nesmie. Približne 30 až 45 našich klientov pracuje v Oáze. V našom zariadení sme si mnoho

priestorov upravili alebo vybudovali svojpomocne. Zároveň si do určitej miery dokážeme aj sami zabezpečiť stravu. Naši klienti sa tu starajú o dobytok, pestujú zeleninu, upratujú priestory alebo sa venujú stavebným prácam. Zhruba 20 klientov odchádza počas dňa pracovať na brigády mimo nášho zariadenia.

Koľko ľudí z vášho zariadenia dokázalo odísť a samostatne žiť?

Nedá sa s určitosťou povedať, koľkí ostanú na ulici a koľkí sa začlenia do spoločnosti. Odhadujeme, že do desať percent z priemerného počtu klientov, ktorých tu máme, si dokázalo nájsť prácu, ubytovanie alebo sa vrátiť do svojich rodín. Teda okolo 20 až 30 ľudí.

“**Ja už nebehám len pre zdravie a výsledok, ale teraz, po svojej 60-tke, aj pre krásu...**”

Čo považujete za najvítanejšiu pomoc pre vaše zariadenie a ľudí, ktorí v ňom žijú?

Určite stavebný materiál alebo dve percentá z daní, lebo každý peniaz sa zide. No za najväčšiu pomoc považujem samotnú osobnú prítomnosť ľudí. Nadviazanie kontaktov s našimi klientmi. Zobrať ich na brigádu, výlet, prípadne domov. Dopriať im možnosť zatelefonovať niekomu, kto sa s nimi bude rozprávať. Je strašné žiť sám. Preto je veľmi dôležité, aby aj naši ľudia cítili, že majú priateľa, nejakú vzdialenú rodinu, niekoho, kto im je blízky, kto ich vypočuje, poradí, pomôže.

Najznámejšou akciou, ktorou ste upozorňovali na problém chudoby,

bol váš 50-dňový beh z Košíc do Vatikánu, počas ktorého ste absolvovali 1 550 kilometrov. Ako vo vás skrsla myšlienka na takýto čin?

Cítil som, že musím upozorniť na problém chudoby. Hovoril som si: Čo budem robiť? Kričať? Plakať? Prosiť? Tak som zorganizoval a odbehol tento beh a som rád, že našiel svoju odozvu.

Nebáli ste sa toho, čo vás čaká?

Samozrejme. Necítil som sa vtedy ani v najlepšej kondícii. Myslel som na pozornosť médií. Obával som sa, či neskončím hneď za rohom, v nemocnici v Šaci. Zvládol som to však a mal som možnosť vyskúšať seba a svoju vieru.

Beh je určite vašou vášňou aj z iných dôvodov, než je poukazovanie na problémy našej spoločnosti.

Beh je pre mňa aj slobodou, jednou z ciest za vnútornou očistou, zdravím. Človek sa po ňom cíti inak. Častokrát som unavený, ani nie tak z práce, ako psychicky. Nič sa mi nechce. Prekonám sa. Obujem botasky, začnem cupkať osem, desať, dvanásť kilometrov, vrátim sa naspäť unavený, ale rozžiarený a pýtam sa: kde sú tie problémy, ktoré som pred chvíľou mal?

Čo odporúčate tým, ktorí sa odhodlávajú začať behávať?

Zobrať botasky a vyraziť. Aspoň trikrát, štyrikrát do týždňa začínať dvoma troma kilometrami v akomkoľvek počasí. Najlepšie do lesa alebo k vode. Zacítite vôňu, počujete vtáčkov a bežíte. Zistíte, že ste v kúzelnom svete a prežívate terapiu, ktorú si sami ani neuvedomujete.

Pôjdete aj na tohtoročný košický Medzinárodný maratón mieru?

Jasné. Doteraz som po celom svete absolvoval dokopy asi 30 klasických maratónov.

Aké robia bežci najčastejšie chyby pri behaní?

Odporúčam nechcieť byť za každú cenu najlepší a siliť sa. Je dôležité počúvať svoje telo. Keď sa ma pýtajú, aký chcem dosiahnuť na maratón čas, zvyknem sa smiať a hovoriť: Ja už nebehám len pre zdravie a výsledok, ale teraz, po svojej 60-tke, aj pre krásu...

Vychystali sme školy na nový školský rok

Na nové strechy, odborné učebne, jedálne či telocvične sme vyčlenili 415-tisíc eur.

Letné prázdniny využil Košický samosprávny kraj na rozsiahlejšie bežné opravy na 19 školách a školských zariadeniach. Časť prác bude prebiehať aj počas jesene a v ďalších mesiacoch sú naplánované dlhodobé komplexné rekonštrukcie.

Počas leta opravila župa strechu na Strednej športovej škole v Košiciach, kde privalové dažde vyvolávali havarijný stav. „**Situáciu sme riešili promptne - preto sa v škole robilo aj počas víkendov, aby sme stihli práce dokončiť do začiatku nového školského roka.**“ uviedla riaditeľka školy Tatiana Švecová.

Jedna z najrozsiahlejších rekonštrukcií prebieha na Strednej odbornej škole obchodu a služieb v Sobrančiach, kde okrem strechy opravujú aj vnútorné priestory dielni odborného

výcviku. Ak by sa s prácami nezačalo, hrozilo by narušenie statiky budovy. Novú strechu bude mať aj Stredná odborná škola na Markušovskej ceste v Spišskej Novej Vsi. Počas prázdnin sa začali opravy na Strednej odbornej škole v Moldave nad Bodvou na elokovanom pracovisku v Medzeve. Rekonštrukciu potrebovala strecha budovy, ktorá zatekala.

V Gymnázium Opatovská Košice sa v novom školskom roku bude variť vo vynovenej kuchyni. Novú fasádu má aj Technická akadémia v Spišskej Novej Vsi. Konzervatórium Jozefa Adamoviča v Košiciach bude mať opravenú kanalizáciu, Gymnázium Šrobárova v Košiciach a SOŠ vo Veľkých Kapušanoch získajú nové sociálne zariadenia. Na Šrobárovej je naplánovaná rekonštrukcia chodby na prízemí školy.

Nové viacúčelové ihriská:

Technická akadémia
Hviezdoslavova 6, Spišská Nová Ves

SPŠ stavebná a geodetická
Lermontovova 1, Košice

SPŠ strojnícka
Komenského 2, Košice

SOŠ, J. Majlátha 2
Pribeník

Gymnázium Opatovská cesta 7
Košice

Škola v prírode Kysak

Spojená škola,
Kollárova 17, Sečovce

Gymnázium Šrobárova 1,
Košice

Priority poslancov KSK

František Farkaš

SMER-SD

Ako lekár mám po odbornej stránke najbližšie k téme zdravotníctva a sociálnej oblasti. Chcem prispieť k riešeniu problému zabezpečenia kvalitných a dostupných zdravotníckych služieb. Dôležité je sledovať a kontrolovať, ako sa naplňujú naše očakávania rozvoja zdravotníctva po prenájme nemocníc spoločnosti Svet zdravia. V rámci rozpočtových možností hlasujem za každú ekonomickú podporu sociálnych služieb, ktoré sú v kompetencii KSK. Je potrebné investovať do projektov, ktoré povedú k tvorbe nových pracovných miest.

Iveta Fulková

OLANO, SaS, KDH, NOVA

Chcem, aby sa predovšetkým plnilo to, čo má kraj v kompetencii. Mojou prioritou je podpora okresu Spišská Nová Ves, odkiaľ pochádzam a kde sa predchádzajúce obdobia veľmi neinvestovalo, najmä čo sa týka opráv ciest. Čo sa týka škôl, budem sa snažiť podporovať najmä stredné odborné školy, pretože všetci sa zameriavajú na gymnáziá. V oblasti zdravotníctva sa budem snažiť byť k dispozícii kolegom z ambulantného sektora. Zo sociálnej oblasti budem presadzovať zvýšenie počtu lôžok v domovoch sociálnych služieb, kde sú čakacie doby aj jeden rok.

Jozef Figel'

OLANO, SaS, KDH, NOVA

Moje priority ako poslancu Košického samosprávneho kraja vyplývajú z členstva v komisiách KSK. Ako člen komisie pre cirkevné a spoločenské otázky sa chcem zasadzovať o podporu rodiny, ekumenickej spolupráce a obnovu a rekonštrukciu kultúrnych a sakrálnych pamiatok v našom regióne. Ako člen sociálnej komisie považujem za dôležité rozšírenie spektra sociálnych služieb v pôsobnosti KSK a zlepšenie finančných podmienok pracovníkov v sociálnych zariadeniach v pôsobnosti KSK.

Csaba Furik

SMK-MKP

Medzi moje priority patrí rozvoj Medzibodrožského regiónu, ktorý je na chvoste investičného rebríčka. Medzi najväčšie problémy patrí rozvoj škôl, ktoré bojujú s nedostatkom žiakov. Chcem zvýšiť kvalitu našich škôl, no je to úloha nielen samosprávneho kraja, ale aj štátu. S pomocou župy sa nám v posledných rokoch podarilo organizovať viacero väčších kultúrnych podujatí. Medzibodrožie je zanedbávaný región, má však čo ponúknuť turistom. Chcem sa zamerať na rozvoj agroturizmu a vínného turizmu. Budem tiež presadzovať, aby sa v tomto regióne opravovalo viac ciest ako doposiaľ.

Novinky zo Zastupiteľstva KSK

Poslanci Košického samosprávneho kraja rokovali po trinástykrát v tomto volebnom období 26. augusta. Priebeh zastupiteľstva ste mohli sledovať online na facebooku KSK a na webovej stránke www.vucke.sk, kde ste našli aj prehľad tém a kompletné materiály rokovaní. Zastupiteľstvo je verejné, a teda prístupné pre všetkých obyvateľov nášho kraja.

Najdôležitejšie témy z rokovaní 26. augusta

Poslanci rozhodli o nadobudnutí obchodného podielu spoločnosti Geosurvey, s. r. o., čím župa získala práva na prieskumné územie v lokalite Čizatice. Kraj tu plánuje realizovať geotermálny vrt.

Po zjednotení taríf v prímestskej autobusovej doprave v Prešovskom a Košickom kraji založili oba kraje obchodnú spoločnosť IDS Východ, s. r. o. Jej cieľom bude zabezpečiť integrovaný dopravný systém na východe, ktorý cestujúcim vo všetkých druhoch verejnej dopravy ponúkne jednotný cestovný lístok a nadväznosť spojov.

Prijatá bola 1. etapa protikorupčných opatrení zahŕňajúca etické kódexy. KSK sa stal prvým krajom na Slovensku, ktorý má prijaté VZN o organizácii referenda.

Verejné ocenenia KSK boli doplnené o Čestné občianstvo KSK, Historickú osobnosť regiónu, Ďakovný list predsedu KSK a Pamätný list predsedu KSK.

Najbližšie rokovanie Zastupiteľstva KSK sa uskutoční 21. októbra.

Kraj opravuje cesty v rekordnom množstve

Ak by sme pospájali všetky cesty, o ktoré sa stará Košický samosprávny kraj, vznikla by rovnako dlhá trasa, aká vedie z Košíc do anglického Oxfordu. Dokopy je to takmer 2000 kilometrov komunikácií 2. a 3. triedy.

Cesty v našom kraji neboli prioritou roky, preto je v zlom technickom stave vyše tretina z nich. Kraj sa rozhodol využiť leto a naštartoval, respektíve dokončil obnovu vyše 63 kilometrov komunikácií. Pre porovnanie, za celý rok 2018 dala župa do poriadku nad 70 kilometrov ciest vo všetkých okresoch kraja, čo bolo trikrát viac než v roku 2017.

Začiatkom prázdnin sme po roku ukončili rekonštrukciu cesty od Malej Lodiny po Kostoľany nad Hornádom. Na opravu 21-kilometrového úseku si kraj požičal viac než dva milióny eur z Európskej investičnej banky. Vozovku v obciach Malá Lodina, Veľká Lodina, Kysak, Obišovce, Trebejov, Družstevná pri Hornáde a Kostoľany nad Hornádom pravidelne preťažovala nákladná doprava pri preprave stavebných materiálov z okolitých lomov. V roku 2010 cestu navyše poškodili povodne. Súčasťou tohto projektu bola aj výstavba spojovacieho chodníka a jeho osvetlenia medzi obcami Družstevná pri Hornáde a Kostoľany nad Hornádom.

Dlhodobou dezolátnou stavou bola aj cesta v smere od Lastoviec cez intravilán obce Michalany až po križovatku Kazimír-Luhyňa, ktorú neopravovali 26 rokov. Takmer kilometrový úsek si vyžiadala investíciu 120-tisíc eur, ktorú župa financovala zo svojho rozpočtu. Okrem nového asfaltu prešiel opravou aj most a vymenené boli priepusty. Je to pozitívna správa i pre turizmus, pretože obec sa nachádza na križovatke medzi viacerými turisticky atraktívnymi destináciami.

Približne 27 rokov nebola komplexne rekonštruovaná ani cesta v obci Čučma v okrese Rožňava. Poškodili ju najmä dve vlny záplav v rokoch 2010 a 2014 a budovanie inžinierskych sietí pod komunikáciou. Stavebná úprava vozovky v celkovej dĺžke 1,88 kilometrov má stáť 467 000 eur a je financovaná z úveru od Európskej investičnej banky. V rámci opravy pribudnú i nové dláždené priekopy, odvodňovacie a priekopové žľaby, stavbári vymenia aj čelo priepustu a poklopy šácht. Na obdobie letných prázdnin načasoval kraj v rožňavskom okrese tiež opravu mosta cez rieku Slaná v smere na Brzotín. Rekonštruuje sa aj most cez potok Čremošná v obci Kováčová, kde bude opravený aj zosuv na ceste a cesta pri vodnej nádrži Palcemanská Maša, ktorá dlhodobo trápi vodičov pre jej

zlý stavebný stav.

Košický samosprávny kraj sa pustil aj do rekonštrukcie úseku od Veľkého Folkmaru po Spišské Vlaky, ktorý patrí k hlavnej spojnici krajského mesta Košice s okresným mestom Spišská Nová Ves. Dokopy ide o 10,5-kilometrový úsek, náklady vo výške 5 miliónov eur pokryjú zväčša eurofondy. Projekt zahŕňa rekonštrukciu vozovky, výstavbu zastávkových pruhov, vrátane osvetlenia prechodov pre chodcov, úpravu križovatky v odbočke na obec Kojšov a rekonštrukciu križovatky v meste Krompachy. Oprava cesty sa dotkne aj obcí Kluknava a Richnava.

Malá Lodina -
Kostoľany nad Hornádom

21 km

Michalany
1 km

Čučma
1,88 km

Veľký Folkmar -
Spišské Vlaky
10,5 km

Letanovce Michalovce -
Kráľovský Chlmec
8,8 km

Michalovce -
Sobrance
7,62 km

Bajany - Lekárovce
1,77 km

Zosuv Vyšný Klátov
64 m

Malé opravy Správy ciest KSK
6,62 km

Najlepšie časy už má za sebou aj 4-kilometrový úsek cez obec Leta-

novce, ktorý neprešiel rekonštrukciou takmer polstoročie. Kraj chce jeho opravou obnoviť jednu zo vstupných brán do Slovenského raja. Letanovce po presťahovaní nelegálnej osady naberajú v turizme druhý dych, od vy-novenej cesty si župa sľubuje oživenie turistického ruchu. Stavebná úprava bude stáť takmer 800-tisíc eur, pokryje to úver z Európskej investičnej banky.

Na novú cestu sa môžu tešiť aj vodiči, ktorí jazdia po spojnici medzi okresmi Michalovce a Trebišov. Na trase Michalovce - Veľké Kapušany - Kráľovský Chlmec opravia najkritickejšie časti v sumárnej dĺžke 8,8 kilometra. Zrekonštruujú aj most pri obci Stretava, 12 autobusových zastávok a pribudnú nové priechody pre chodcov s podsvietením. Pri Zemplínskej širokej pribudne merač rýchlosti a pri Pavlovciach nad Uhom meteostanica. Rekonštrukciu cesty za viac než 3,84 milióna eur pokryjú eurofondy. Práce sa dotknú obcí Zemplínska Široká, Palín, Stretava, Pavlovce nad Uhom, Veľké Kapušany a Kráľovský Chlmec.

Cestovný ruch má rozhybať aj rekonštrukcia cesty, ktorá spája obce v okolí Zemplínskej šíravy s okresnými mestami Michalovce a Sobrance. Na opravu 7,62-kilometrového úseku získal kraj eurofondy, stáť bude 1,4 milióna eur. Rekonštrukcia sa dotkne obcí, respektíve rekreačných stredísk Michalovce, Trnava pri Laborci, Vinné, Kaluža, Kamenec, Klokočov, Paľkov, Kusín, Jovsa, Poruba pod Vihorlatom, Jasenov, Ruskovce a Sobrance.

Po zosuvoch svahu opravuje KSK i krátky úsek vo Vyšnom Klátove. Tento rok tiež začne s opravou takmer 2-kilometrového úseku na trase Bajany - Lekárovce. V oboch prípadoch sme si na práce požičali z Európskej investičnej banky. Niekoľko malých opráv uskutočnila aj Správa ciest KSK, sumárne išlo o 6,62 kilometra cesty. V blízkom čase plánuje kraj nákup techniky za viac než 4 milióny eur, vďaka čomu by mal opravovať cesty rýchlejšie než v súčasnosti.

Pribudne v kraji aquapark?

Košický samosprávny kraj chce pri obci Čižatice neďaleko Košíc realizovať geotermálny vrt. Podľa geologických výskumov je táto lokalita bohatá na termálnu vodu. Využiť by sa dala napríklad na prevádzku aquaparku.

Župa už v súčasnosti vlastní pozemky v lokalite Čižatice o rozlohe zhruba päť hektárov. Presné parametre vody pod povrchom by mal určiť geotermálny vrt. O tom, kto bude realizovať vrtné práce, rozhodne verejné obstarávanie. Na geotermálnom výskume bude kraj spolupracovať s Technickou univerzitou Košice, s ktorou má podpísanú rámcovú zmluvu o spolupráci. Podľa Stanislava Jacka z Fakulty baníctva, ekológie, riadenia a geotechnológií (BERG), Košická kotlina, ktorej súčasťou je aj oblasť Čižatice, je z hľadiska hodnotenia geotermálneho potenciálu Slovenska považovaná za najperspektívnejšie územie. „Súvisí to s vysokým tepelným tokom a prítomnosťou termálnej podzemnej vody, ktorá má široké environmentálne využi-

tie. Vzhľadom na vysokú teplotu je možné využiť postupný teplotný spád, ktorý bude využiteľný na vykurovanie prevádzkových budov, ohrev bazénov alebo športovísk. Chemizmus podzemnej vody zatiaľ nepoznáme, ale v prípade obsahu priaznivého chemického zloženia sa môže využiť aj na liečebné alebo zdraviu priaznivé účely,“ uviedol Jacko.

Na realizáciu geotermálneho vrtu vyčlenila župa 2,3 milióna eur. Krajskí poslanci okrem toho schválili bezzodplatné nadobudnutie 100-percentného obchodného podielu v spoločnosti GeoSurvey, s.r.o., ktorá je držiteľom prieskumného územia Čižatice – geotermálne vody. Spoločnosť založili v roku 2011 zamestnanci z fakulty

BERG. Konateľom spoločnosti sa za KSK stal Ľudovít Hintoš, vedúci oddelenia energetiky Úradu KSK. Župa chce v najbližšom období vysúťažiť dodávateľa, ktorý zrealizuje geotermálny vrt.

„Ak verejné obstarávanie prebehne bez väčších zdržaní, začiatkom budúceho roka by sme mali vedieť, kto bude realizovať vrt. Samotná realizácia vrtu by mala trvať šesť až deväť mesiacov, takže už na jeseň budúceho roka by sme mohli realizovať hydrodynamické skúšky. Následne bude spracovaná štúdia uskutočniteľnosti, ktorá ukáže, ako najlepšie využiť potenciál ukrývajúci sa pod povrchom,“ informoval predseda KSK Rastislav Trnka.

Samotný vrt by mal mať hĺbku 1 500 až 2 000 metrov. Voda pod povrchom by sa podľa doterajších výskumov mala pohybovať od 60 do 100 stupňov Celzia. Ak sa ukáže, že voda je vhodná na výstavbu aquaparku, kraj bude hľadať partnerov a súkromných investorov. „V kraji dlhodobo chýbajú možnosti na rekreáciu tohto typu. Jediné termálne kúpalisko sa nachádza na Zemplínskej šírave. Chceme využiť potenciál Košického kraja tak, aby za termálnou vodou nemuseli ľudia

cestovať za hranice Slovenska, ale aby možnosti na rekreáciu našli aj doma, v našom kraji. Preto sme tomuto projektu chceli dať rozvojevý impulz, no na samotnú výstavbu aquaparku budeme hľadať partnerov zo súkromného sektora,“ dodal Trnka.

„O geotermálnom potenciáli v Košickej kotline sa hovorí už 20 rokov. Tieto zdroje však naďalej nie sú využívané. Nemôžeme očakávať,

že súkromný sektor bude suplovať úlohy kraja, preto chceme využiť tento zdroj a dať nový impulz rozvoju služieb, ktoré ľudia dlhodobo požadujú,“ povedal poslanec KSK Martin Smrčo.

Na projekte výstavby aquaparku bude kraj spolupracovať aj s mestom Košice. Jeho zámerom je, aby bol aquapark pri Čižaticiach v budúcnosti dostupný aj mestskou hromadnou dopravou z Košíc.

ilustračné foto

Chceme využiť potenciál Košického kraja tak, aby za termálnou vodou nemuseli ľudia cestovať za hranice Slovenska, ale aby možnosti na rekreáciu našli aj doma, v našom kraji.

Rastislav Trnka
predseda KSK

Čo sa už podarilo zrealizovať?

- Košický samosprávny kraj odkúpil pozemky v lokalite Čižatice
- Podpísaná bola rámcová zmluva o vzájomnej spolupráci s Technickou univerzitou v Košiciach
- Krajskí poslanci vyčlenili 2,3 milióna eur na realizáciu geotermálneho vrtu
- Schválené bolo nadobudnutie obchodného podielu v spoločnosti GeoSurvey, s. r. o., ktorá je držiteľom prieskumného územia Čižatice – geotermálne vody

Kraj zavádza prvé protikorupčné opatrenia

Týmto krokom chce byť župa lídrom v transparentnosti. Ako prvý samosprávny kraj prijíma VZN o organizácii referenda.

„Vítame, že Košický samosprávny kraj vyjadril vôľu nadviazať na prijímanie kódexov aj ďalším budovaním etickej infraštruktúry.“

Gabriel Šípoš
riaditeľ TIS

Košický samosprávny kraj zavádza prvé protikorupčné opatrenia, ktoré majú zvýšiť transparentnosť. V poslednom hodnotení transparentnosti samosprávnych krajov v roku 2017 dopadol totiž na poslednom mieste. Po nástupe nového vedenia preto nezávislá mimovládna organizácia Transparency International Slovensko (TIS) vypracovala Protikorupčný audit. Vyhodnotený v ňom boli silné aj slabé stránky župy a navrhnuté odporúčania, ktoré by mali zvýšiť transparentnosť.

„Vítame, že Košický samosprávny kraj vyjadril vôľu nadviazať na prijímanie kódexov aj ďalším budovaním etickej infraštruktúry. Z praxe je totiž známych viacerých prípadov, kde prijaté kódexy takpovediac „putovali do zásuvky“ a nevedli k zlepšeniu etického prostredia v daných inštitúciách. Príklady dobrej praxe ukazujú, že oblasti etiky je nevyhnutné venovať kontinuálnu pozornosť,“ uviedol Gabriel Šípoš, riaditeľ TIS.

Košický samosprávny kraj ako prvý zo všetkých samosprávnych krajov prijíma Všeobecne záväzné nariadenia o organizácii referenda. Po novom bude môcť referendum vyhlásiť za stupiteľstvo, ak sa na tom uznesie alebo ak o to petíciou požiada aspoň 30 % oprávnených voličov. Výsledky referenda sú platné, ak sa na ňom zúčastnila aspoň polovica oprávnených voličov a rozhodnutie

bolo prijaté nadpolovičnou väčšinou ich platných hlasov.

Prvé prijaté opatrenia košickej župy sa týkajú aj politiky etiky. Kraj doteraz nemal žiadne pravidlá, ktoré by upravovali prijímanie darov volených predstaviteľov aj zamestnancov župných organizácií, konflikt záujmov či zneužitie postavenia voleného predstaviťa a úradného postavenia. Krajskí poslanci preto rozhodli o prijatí etických kódexov pre zriaďovateľské organizácie a volených predstaviteľov KSK. „Tieto kódexy napríklad zakazujú volenému predstaviťovi využívať krajské peniaze na vlastnú volebnú kampaň, zavádzajú register darov a nedovoľujú zneužívať výhody plynúce z postavenia či funkcie,“ vysvetlil riaditeľ Úradu KSK Juraj Ďorko. Dodal, že na dodržiavanie etických pravidiel bude dohliadať Rada pre etiku, ktorá bude fungovať ako poradný orgán zastupiteľstva.

Okrem toho župa prijala aj Zásady a postup udeľovania verejných ocenení KSK. „Novým morálnym ocenením, ktoré môžu získať významné osobnosti, je čestné občianstvo KSK a historická osobnosť regiónu. Týmto oceneniami si chceme uctiť tých, ktorí sa pričínili o rozvoj kraja alebo ktorí dosiahli mimoriadne výsledky,“ dodal Ďorko.

KOŠICKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ KOŠICE AEROKLUB

KOŠICKÉ LETECKÉ DNI

7.-8. SEPTEMBER 2019 LETISKO KOŠICE

AEROKLUBKOSICE.SK KOSICELETECKEDNI.SK TERRAINCOGNITA.SK

Pozvánka

Najväčšia letecká udalosť: Košické letecké dni 2019

Košický samosprávny kraj pozýva na pokračovanie minuloročnej úspešnej akcie.

Košické letecké dni budú tento rok znova o niečo výnimočnejšie. Oproti vlaňajšku budú trvať o jeden deň dlhšie (sobota 7. 9., nedeľa 8. 9.). Najkrajšie akrobatické kúsky predvedú tí najlepší airshow piloti na svete. Do Košíc príde Zoltán Veres na svojom akrobatickom špeciáli MXS. Maďarskú družinu ďalej tvorí vojenský pilot Gyula Vári so sovietskou legendou Jakovlevom JAK-52 a Lajos Imreh, ktorý predvedie svoje zručnosti na vrtuľníku Mi-2. Tešiť sa môžete aj na organizovaný prelet stíhačiek či sledovanie príletu a odletu pravidelnej linky Košice - Varšava na vlastné oči, hneď vedľa runway košického letiska.

Veľkým lákadlom sú aj samotné lietadlá, ktoré si z takej tesnej blízkosti počas bežných dní pozriete

nemôžete. Deti si môžu splniť sen v kokpíte lietadla, vrtuľníka či stíhačky. Odvážnejší si môžu vyskúšať aj let lietadlom či vrtuľníkom, no pripravené budú aj ukážky Polície SR, klubu vojenskej histórie i hasičského zboru.

Na košické letisko priletia stroje z rôznych kútov sveta, ktoré brázdili oblohu ešte v minulom storočí. Niektoré boli súčasťou vojny, iné zase zohrali významnú úlohu počas rôznych historických udalostí. Vidieť tu môžete napríklad legendárne sovietske stíhacie lietadlo Jakovlev JAK 3U, ktoré bolo využívané v druhej svetovej vojne na východnom fronte. Lákadlom bude aj Polikarpov PO-2 prezývaný „Kukuruzník“. Oblohu bude brázditiť aj Delfín L-29, ktorý je považovaný za jeden z najväčších

československých úspechov leteckého priemyslu.

Počas Košických leteckých dní bude otvorené aj Múzeum letectva v Košiciach, ktoré ukrýva vo svojom hangári ďalšie letecké unikáty.

Podujatie oficiálne otvorí v sobotu 7. septembra o 11:00, doplnkový program si však môžete užívať už od 9:00 ráno. Na letisku bude po celý čas zabezpečená kyvadlová autobusová doprava medzi budovou letiska a aeroklubom. V obidva dni Dopravný podnik mesta Košice kapacitne posilní **električkovú linku číslo 4 a autobusovú linku číslo 23.** Autobusy budú navyše premávať v častejších, 15-20 minútových intervaloch.

Viac informácií a online predpredaj vstupeniiek: www.kosiceregion.com

Potulky hrebeňom Volovských vrchov

Turistické trasy zo Štósa do Košíc ponúkajú krásne výhľady, prechádzku hustými lesmi a kvalitnú hubačku.

Jeseň je ideálnym obdobím pre turistiku. Ak sa v tom čase, obzvlášť počas babieho leta, rozhodnete vybrať v košickej župe na výlet, odporúčame uvažovať aj nad turistickými chodníkmi prechádzajúcimi hrebeňom Volovských vrchov. Začínajú nad dedinkou Štós, prechádzajú Kojšovou hoľou a končia na Jahodnej v blízkosti Košíc.

Hubárskym rajom

Po týchto trasách sa dajú podniknúť kratšie niekoľkohodinové túry. My sme sa ich rozhodli prejsť celé v priebehu dvoch dní. Štartovali sme ráno nad kúpeľmi Štós, kde sme sa napojili na červenou značkou označenú Cestu hrdinov SNP, hlavnú turistickú magistrálu Slovenska, vedúcu od Duklianskeho priesmyku po hrad Devín. Každému odporúčame si pred výletom do kopcov stiahnuť do mobilov aplikácie s mapami. Aj keď sú trasy celkom kvalitne označené, niekoľkokrát hrozí, že človek z nich zide a obzvlášť pri dlhších výletoch takéto neplánované odbočky môžu byť mierne bolestivé. Každopádne, úvodom trasy

nás na hrebeň Volovských vrchov previedli červené značky úplne spoľahlivo. Dalo sa im akurát vytknúť to, že nás pomerne dlho nútili prudko stúpať do kopca. Keď sme sa naň dostali, prišlo krásne vykúpenie a jeden z najkrajších zážitkov dňa. Po nekonečnom štvoraní sa smerom hore príchod na rovný úsek trasy vedúci hrebeňom Volovských vrchov navodil pocit, že sa vznášame. Pľúca kvalitne rozťahnuté, nohy uvoľnené, ani sme necítili, že chodíme a pomedzi stromy sme mali z oboch strán cesty nádherné výhľady do dolín. Z jednej strany pohľad na zelené svahy kopcov, z druhej vykúkala Hnilecká dolina. Po takmer hodine a pol sme stretli prvého človeka. Hubami obťažkaného pocestného, ktorý práve mieril dole z kopcov. „**Ja už mám fajront a čo vy?**“ nechápavo sa na nás pozerá, keď mu vysvetľujeme, že v lese nie sme na hubách, ale kvôli niekoľkohodinovej šľapačke. Mimochodom, počas prvého dňa cesty, ktorá sa končila na Kojšovej holi, sme popri hlavnej turistickej trase, bez zachádzania hlbšie do lesa, videli toľko húb, že by zaplnili dva, tri košíky. Na jeseň musia byť tieto miesta rajom hubárov.

Na Kloptani

Po tom čo si nohy oddýchli na rovinatých úsekoch Volovských vrchov, prichádzajú ďalšie dve prudké stúpania, ktoré finišujú na Kloptani. Jeho vrchol, ktorého nadmorská výška je 1153 metrov nad morom, si musí každý zamilovať. Nachádza sa na ňom malá pôvabná lúčka obklopená lesom s posedom, ohniskom, zrubovým prístreškom a drevenou rozhľadňou. Po vyštveraní sa na jej najvrchnejšie poschodie prichádza jeden z najkrajších výhľadov, ktoré ponúkajú Volovské vrchy. Dole je Hnilecká dolina. Vzadu za ňou dominuje pohľad na hrebeň Vysokých Tatier. Od Belianskych po Západné. Kvôli miernemu oparu bolo však vidno len ich obrisy. Rovnako aj Kojšovej holi, nášho dnešného cieľa cesty. Počas kuchtenia obeda na ohnisku došli na kopec ďalší dvaja ľudia, ktorých sme počas dňa stretli. Dozvedáme sa, že smerujú z Duklianskeho priesmyku do Bratislavy a neveriacky na nich hľadíme, ako po šiestich dňoch putovania sa od nás ľahkým krokom vzdávajú ďalej, po ich nekonečnej štreke.

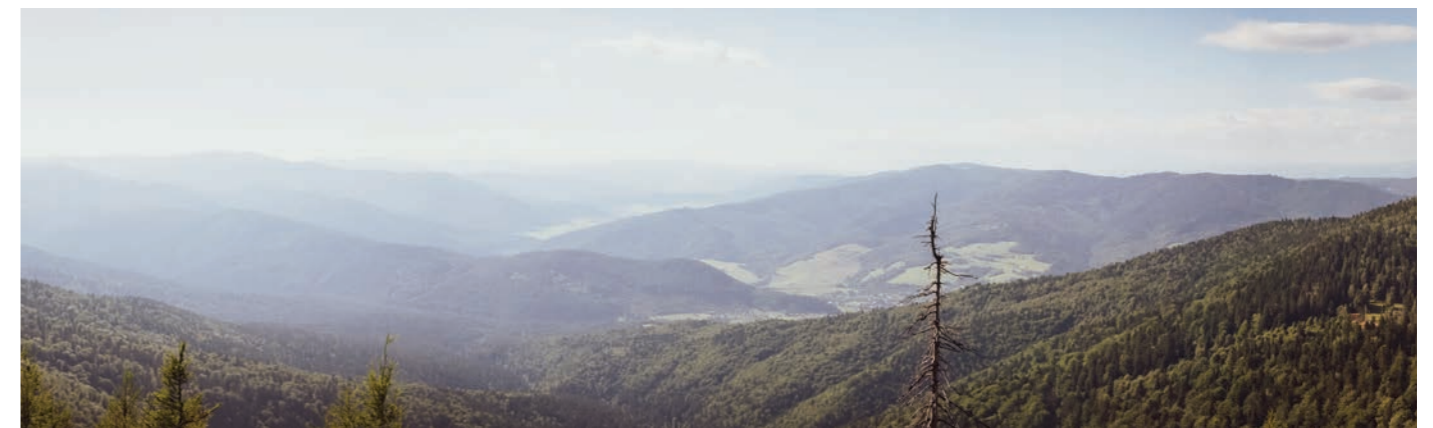
Populárna Kojšovka

Cesta z Kloptaňa na Kojšovu hoľu vedie krásnymi hlbokými lesmi, popri zastávkach s posedom a ohniskami. Jednu z nich, Tri studne, sme využili na doplnenie zásob pre náš pitný režim. Voda chutila vynikajúco. Na Kojšovskú hoľu sme doputovali s blížiacim sa západom slnka, ktorý obdivovalo zopár turistov. Kojšovka, ako ju miestni zvyknú familiárne označovať, je tradičným obľúbeným turistickým miestom. S nadmorskou výškou 1225 metrov je najvyšším bodom okresu Košice-okolie. Pri dobrom počasí z nej za zvlnenými kopcami vidno panorámu Nízkyh a Vysokých Tatier. Na jej vrchole je meteorologická a radarová stanica Slovenského hydrometeorologického ústavu. Na Kojšovke a jej okolí je čo robiť v zime aj v lete. Smeruje k nej viacero turistických trás, bola aj je miestom zberačov čučoriedok a brusníc. V zime ju s obľubou využívajú bežci na lyžiach. Niekedy bola populárnym lyžiarskym strediskom.

Je pravdepodobné, že v dohľadnom čase budú lyžiarske svahy a vleky opäť obnovené. Prespali sme na zrekonštruovanej Chate Erika. Budíky sme si nastavili tak, aby nám neušiel východ Slnka.

Lajoška je ideálna pre rodinné výlety

Z Kojšovky vedú turistické trasy do Gelnice, obcí Kojšov, Prakovce a Zlatá Idka. My sme pokračovali po červenej značke a zamierili na horskú chatu Lajoška na Prednej holi. Dá sa na nej prespať a najesť počas celého roka, s výnimkou pondelkov, kedy má sanitálny deň. Práve vtedy sme na ňu dorazili aj my. Výhodou bol fakt, že sme pri nej sedeli sami. Najmä počas víkendov je jej okolie preplnené. Najmä Košičanmi. Je totiž ideálnym cieľom pre tých, čo si chcú oddýchnuť nenáročnou turistikou. Trasu v pohode zvládnu aj deti. Z Košíc sa dá dostať mestskou dopravou na rekreačné stredisko Jahodná a z neho za zhruba hodinu a pol nenáročnej chôdze na Lajošku. Najnáročnejší je výstup na lyžiarsky kopec nad Jahodnou. Práve túto trasu, len opačným smerom, sme zvolili aj my. Autobus premáva z Jahodnej do Košíc každé dve hodiny. Boli sme prekvapení, že aj napriek pondelku bol pomerne plný. Prevažovali babky, dedkovia so svojimi vnúčatami. Niektorí sa ešte po ceste zastavili pri Alpinke, aby deti odmenili šancou vyšantíť sa v jej areály. Po dlhých túrach sme tieto chute nemali a mierili k miestam, kde sa dá pokojne sedieť s pohárom piva v ruke, vyložiť nohy a dumať nad dvoma očistnými dňami, ktoré sme sami v prírode strávili.

Jesenné podujatia v kraji

V priebehu septembra a októbra na vás v Košickom kraji čakajú rôzne kultúrne aktivity, ktoré vám spríjemnia voľný čas. Vybrať si môžete z bohatej ponuky podujatí, ktoré pre vás pripravili krajské kultúrne organizácie. Pozrite si, aké podujatia vám spríjemnia jeseň v našom kraji.

7. - 8. 9.

Košické letecké dni 2019

Košický samosprávny kraj pozýva na Košické letecké dni 2019. Milovníci letectva a lietadiel si prídu na svoje už druhý septembrový víkend, keď sa areál Letiska Košice, Múzeum letectva v Košiciach a Aeroklub Košice stanú dejiskom najväčšieho leteckého dňa na východe Slovenska.

21. 9.

Slávnostné otvorenie Zemplínskeho múzea

Michalovské múzeum pozýva po rozsiahlej rekonštrukcii barokovo-klasicistického kaštieľa na nové interaktívne expozície.

12. - 13. 10.

Margecianske fajnotky

Vychutnajte si tradičné špeciality dolného Spiša, ale aj zahraničných kuchýň pripravené priamo pred vašimi očami. Na zahriatie trochu folklóru, ale tiež množstvo remeselníckych a regionálnych výrobkov.

22. - 30. 10.

Festival Divadelný Spiš

Renomovaný festival Divadelný Spiš ponúka program, z ktorého si môžu vybrať priaznivci kvalitnej kultúry. Pozvanie Spišského divadla prijali mnohé umelecké telesá z celého Slovenska, ale aj z Budapešti.

Viac informácií nájdete na webových stránkach kultúrnych inštitúcií.

Súťaž s tajničkou

Milí lúštitelia, správnu odpoveď z krížovky nám pošlite e-mailom na tlacove@vucke.sk do **31. 9. 2019**. Vyhrať môžete smart hodiny. Účastníci prihlásením sa do súťaže a splnením podmienok dávajú KSK svoj výslovný súhlas so spracovaním osobných údajov, ktorými sú poskytnuté identifikačné údaje účastníka súťaže (meno, priezvisko, e-mail, telefónne číslo). Tieto osobné údaje budú spracované výlučne na účely realizácie súťaže a odovzdania výhry.

Výhercovia z predchádzajúceho čísla: **Renáta Ragányová, Jozef Macejko.**

POMŔCKY: ALSH, OLAKO, ABITL	TVAROHO- VÁ TYČNIKA	OPÁT, PO ČESKY	OBRAZNÉ VYJA- DRENIE	PATRIACA IVANOVI	NAVY, NONREPOR- TING (SKR.)	OKREM INÉHO	TROCHU UPIĽ	ŠTEKOT	OKR. ODBOROVÁ RADA	ROČNÍCKE NOVINY	ŽIVÁ BYTOSŤ	KNIHA MÁP	DAŤ, PO ČESKY	EMISNÁ KONTROLA	NECHUŤ, APATIA	KOPY SLAMY
SPOLOČN- SKÁ HRA							OZRUTA				TADIAĽ				SYME- TRÁLA	
ZABEZPEČ OPEVNE- NIM							BEZPILOTNÉ LIETADLO				OPERENEC				DOM TECHNIKY	
							OERSTED				EČV KRUPINY				AKCIOVÁ SPOLOČNOSŤ	
SLOVENSKÝ HOKEJISTA (MAREK)						OČISTI PRANÍM				ZBRAŇ			OŤEC, PO MAĎARSKY			
						PRILIEZA				PRELO- MENIE			RODIČ			
PLÁTENÝ PRÍBYTOK					HRÁDZA (NEMECKY)				SLOVENSKÁ KAPELA				ÚŽITOK			
					NA TO MIESTO				ZNAŠAJ BOLEŠŤ				EURÓPSKA LIGA			
	MUŽSKÉ MENO	FOTO- GRAFIA RAZOM					LOTOR, PO ČESKY				METROPO- LA SRBSKA	SÚPRAVA			ROZRÝVAJ	
							SKÓTSKE JAZERO				RUM, ŽEN. MENO				TIGER, PO ČESKY	
TKALA							JE NUTNÉ NA STOM MIESTE					POHYB VZDUCHOM			ZNAČKA ÁUT NDR	
HMOTNOSŤ OBALU					INŽINIER, LET. SLUŽBA			PLETIARSKY ZÁVOD					EMÓCIA			OBJEDAL (HOVOR.)
					DEŇ V TÝŽŇNI			OBIDVOM					NEPRÍEM- NOSŤ			
PAPAGÁJ				TAL, MUŽ, MENO					HOTEL V GARDNE					HILAVNÁ ČASŤ		
				ČASOVÉ OBDOBIE					EURÓPSKA KOMISIA					EČV KOŠIC		
SODÍK			TAJNIČKA													
			POPLATKY													
OKRASA								V PORADKU (HOVOR.)		VYKONAJTE HASENIE					BERÝLIUM	
							ALEBO	PREDCHOD- CA DOBYTKA		PARK KULT. A ODDYCHU					102 RÍM, ČÍSLICAMI	
	PRED- LOŽKA	OPÍTOV, ZÁMENO				ATMOSFÉ- RA (SKR.)			ŠŤYL PLÁVANIA					KANADSKÝ DOLÁR		
		NEMECKÝ ČLEN				AMERI- CIUM			ABVOLT					UMELECKÁ BESEDA		
DEŤ, PO ČESKY				NIEČO ZAKÁZANÉ					JAPONSKÁ ELEKTRO- TECHNIKA					ZRÚCA- NINA		
OREGON (SKR.)				BOH LÁSKY					ČÍRA TEKUTINA					ZH. PIESKO- VACHEHO ZARIA- DENIA		